

A civil társadalom és az egyetemi hallgatók együttműködése

Service Learning a
Szegei Tudományegyetemen

Juhász Judit

judit.juhasz@eco.u-szeged.hu

Az előadás felépítése

- A service learning néhány meghatározása
- A service learning hozadékai
- A Szegedi Tudományegyetem (alulról építkező) törekvései
 - A bevezető kurzus rövid bemutatása
 - A service learning módszertanára épülő kurzus bemutatása
- Kérdések egy service learning jellegű kurzus esetén – kiemelten saját kihívásaink

Service learning meghatározások

- The National Society for Experiential Education
1994: a service learning bármely odafigyeléssel ellenőrzött szolgálati tapasztalat (egy egyetemi kurzus során), amelyben a hallgatóknak meghatározott tanulási céljuk van és aktívan reflektálnak arra, amit a tapasztalaton keresztül tanulnak (Furco 1996).
- Bringle és Hatcher 1995: a service learning egy kurzus-alapú, kredit-terhelt tanulmányi tapasztalat, amely során a hallgatók részt vesznek egy szervezett közösségi szolgálati tevékenységben, amely válaszol az azonosított közösségi szükségletekre és reflektál a szolgálati aktivitásra oly módon, hogy az elősegítse a kurzus tartalmának további megértését, a tudományág szélesebb körű értékelését, és a civil felelősségvállalás fokozását (Butin 2003).
 - Azaz: service learning = kreditértékű, közösségi igényekkel találkozó, reflektív közösségi szolgálat egyetemi kurzuson belül, mely kölcsönösen kedvez a szereplőknek

Service learning

A késő 1960-as és a korai 1970-es években a felsőoktatási innovációk egy hulláma történt (tapasztalati és emancipatorikus tanulás) (Kezar – Rhoads 2001).

- Nemzetközi reform mozgalom
- Főleg Ausztráliában, Dél-Afrikában, Észak-Amerikában és Nyugat-Európában
 - Kormányzati érdekek miatt a civil elköteleződés támogatása (? hol így-hol úgy...)
 - Általános közösségi, közéleti vágy arra, hogy a felsőoktatás sokkal relevánsabb és jelentésgazdagabb tapasztalatokat és kimeneteket biztosítson a hallgatóinak (Butin 2006a).
 - A tipikus egyetemi hallgatók egyre komplexebbek → a nem tradicionális hallgatók igénylik a tanulás többfajta módját (Cantor 1997)
- Az elmúlt időszak érdeklődése a service-learning iránt egy válasz ezekre:
 - a tananyag relevanciájának hiánya
 - az intézményi válaszok hiánya a szélesebb közjóra

A service learning néhány jellemzője

- A service-learning pedagógiája elutasítja az oktatás frontális jellegét
→ **aktív pedagógia**: elkötelezett az elmélet és gyakorlat, az iskolák és közösségek, s a kognitív tudás és etikai kérdések összekapcsolásában (Butin 2003)
- Azoknak, akik a szolgálatot véghezviszik mindig **tiszteletteljesnek** kell lenniük az adott közösség körülményei, kilátásai, és életmódja felé (nem megmentőként viselkedni) (Butin 2003)
- A szolgálatnak **relevánsnak** kell lennie **az akadémiai tartalom felé** (Butin 2003)
- A service-learning nem biztosít transzparens tapasztalatot. **Reflexió** (időigényes): kontextus értelmezése, a kétértelműségek, jelenségek komplexitásának megtárgyalása (Butin 2003), kritikai gondolkodás (Johnson 2000)
- A service-learning **elősegíti az akadémiai tanulást**. Az elméletet gyakorlattá alakítja, a statisztikát valódi emberekké, az ötleteket akciókká (Johnson 2000)
- A service-learning segít a hallgatóknak, hogy definiálják maguk számára, mit jelent részt venni és alakítani a **demokratikus társadalmat** (Johnson 2000)

A service learning pozitív hatásai

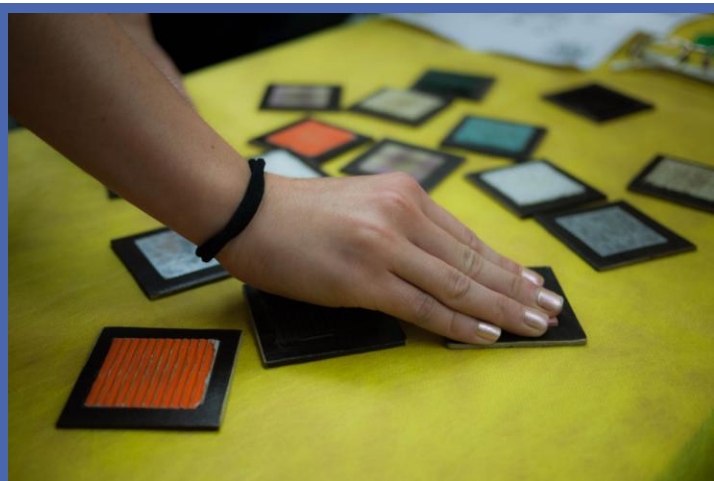
- A tapasztalat által **könnyebb a kurzus anyagának elsajátítása**
- A hallgatók **lelkesebbek** a kurzus iránt, fokozottabb órai elköteleződés
- Megoszthatják egymással a tapasztalataikat, és **érzelmi támogatáshoz** juthatnak, személyes értékek tisztelete
- Az egyetemek, karaik és hallgatóik **közelebb** kerülnek **a közösségükhöz**
- Olyanokkal **találkoznak**, akikkel egyébként nem lenne lehetőségük kapcsolatba kerülni
- Erősödik a hallgatók **civil felelősségvállalása**
- Csökkennek az előítéleteik, fokozódik a **kritikai gondolkodásuk**, és a kulturális diverzitás felé való **tiszteletük**, komplex folyamatok mélyebb megértése
- Elősegíti az **aktívabb állampolgárságot**
- Támogatja az **egyenlőbb társadalmat**
- Javuló hallgatói **eredmények** (kognitív, affektív)
- Javul az **íráskészségük** (reflexió szóban és írásban naplók, esszék segítségével)
- Növeli a **karrierválasztással kapcsolatos tudatosságot**, kommunikációs képességeket, vezetői készségeket, íráskészség
- Jobban képzett hallgatók, hatékonyabb technológiatranszfer a vállalkozók felé **a kari kutatás és tudományos munka katalizátora** is (lehet) és a **gazdaságfejlesztő potenciálja** is jelentős (lehet)

A kezdetek – 2016 tavasza

a bevezetés melletti érvek
megfogalmazása a kari
(GTK) tanács felé

- SZTE-s oktatók együttműködése, akik civilként (mozgalmakban, civilszervezetekben) is igen aktívak
- Szándéknyilatkozat: [SZTE civil szandeknyilatkozat 201602](#)
- Rendezvények: <http://www.u-szeged.hu/sztehirek/2016-marcius/egyetemi-forumok>
- Facebook oldalunk: <https://www.facebook.com/tarshaloszte/?fref=ts>
- **A kurzus!**
- X-es – azaz minden hallgató számára felvehető
- *Összeköti az egyetemet a környezetével, a helyi közösséggel, civil társadalommal*, az oktatási és hallgatói kutatási kapacitáson keresztül
- Jelen kurzus megalapozója lehet több más, **science shop és service learning** jellegű kurzusnak is
- Ezek az egyetemi **társadalmi felelősségvállalási** tevékenységek részeként helyi beágyazódáshoz, aktív szerepvállaláshoz vezethetnek
- A hallgatóknak **gyakorlatias tanulási és kutatási lehetőséget** jelentenek a helyi környezeti, társadalmi és gazdasági problémákkal

Service learning bevezető kurzus:

Helyi környezeti és
társadalmi problémák, civil
megoldások I.

Az oktatásért felelős:	SZTE GTK Kutatóközpont
Tantárgyfelelős:	Dr. Málovics György docens
Oktatók:	Málovics György, Újvári Edit, Szűcs Norbert, Vida Anikó, Juhász Judit, Makádi Balázs, Mihalik Árpád, Bajmócy Zoltán
Az oktatás formája:	előadás
Heti óraszám:	2 óra
Számonkérés:	kollokvium
Meghirdetve:	ősz félév
Kreditpontok:	2
A kredit megszerzésének feltételei:	Legalább elégséges kollokvium
Követelmények:	Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban

Tematika

	időpont	téma
1.	Szept. 13.	Kurzusismertetés
2.	Szept. 20.	Bevezetés a civil társadalom elméletébe. ea.
3.	Szept. 27.	A civil szféra szerepe
4.	Okt. 4.	Hátrányos helyzetű tanulók oktatási hátrányainak kompenzálására Motiváció Egyesület
5.	Okt. 11.	Társadalmi integráció Elszalasztott 1000 Év KHE
6.	Okt. 18.	Társadalmi integráció LMBT Közösség
7.	Okt. 25.	Társadalmi integráció Napos oldal Alapítvány
8.	Nov. 8	Civil megoldások a helyi éhínség ellen Egy Ebéd Egy Esély Alapítvány, Ételt adok ételt kapok csoport
9.	Nov. 15.	Lakhatási válság Hajléktalan emberekkel foglalkozó civil kezdeményezések
10.	Nov. 22.	Civil megoldások a menekültválságra MigSzol csoport
11.	Nov. 29.	Helyi környezeti problémák Csemete Egyesület Critical Mass
12.	dec. 6.	Az egyetem oktatási-kutatási elköteleződésének progresszív modelljei – részvételi akciókutatás, science shop, service learning

„Miért esett a választásotok erre a kurzusra?”

- „érdekel a civil szervezetek működése, tevékenysége, marketingje”
- „nyitott vagyok az új dolgokra, szeretem a kihívásokat”
- „a gyermekek nevelése, motiválása, tehetségük kiaknázása érdekel, és úgy összességében a társadalom jóléte”
- „informálódni szeretnék a jelen társadalmi folyamatairól, és, hogy mit tud tenni ebben a helyzetben a hétköznapi ember”
- „rászorulókat megsegítése, lehetőségek kiaknázása”
- „csapatmunka, aktivitás”
- „megoldásokat találni a társadalmi problémákra”
- „társadalmi problémák megismerése”
- „látókör tágítás”
- „úgy érzem itt pörgős órák lesznek”
- „megismerni a létező, valós társadalmi problémákat és segíteni másokon”
- „érdekel a környezetvédelem és az ezzel kapcsolatos lehetőségek”
- „személyi fejlődés, új terület megismerése”

Helyi környezeti és társadalmi problémák, civil megoldások II.

Service learning kurzus
2016/2017-es tanév,
tavaszi szemeszter

- A kurzus célja, hogy a „service learning” módszertanának megfelelően **a hallgatók szervezett közösségi szolgálati (civil) tevékenységekbe kapcsolódjanak be** a (helyi civilszervezetek által) azonosított helyi közösségi problémákhoz kapcsolódóan, és a közösségi szolgálatra reflektáljanak oly módon, hogy az **tovább mélyíti az általuk elméletben tanultak megértését.**
- Reflexió: naplók, kiscsoportos megbeszélések, teljes csoport előtt bemutatott prezentációk formájában

Bemutató adatlap önkéntesek fogadásához

Bemutató adatlap önkéntesek fogadásához

Helyi környezeti és társadalmi problémák, civil megoldások II. című kurzus:
2016/2017-es tanév, tavaszi szemeszter

Szervezet neve:
Szervezet honlapja:
Szervezet facebook-oldala:
Kapcsolattartó neve:
Kapcsolattartó e-mail címe:
Az önkéntes tevékenység megvalósításának helyszíne (amennyiben releváns):
Várt önkéntesek' száma:

A szervezet főbb tevékenységeinek bemutatása (8-10 mondat):

A kurzus keretében végezhető önkéntes tevékenységek bemutatása (lehetőség szerint térjen ki a tevékenység megnevezésére, rendszerességére és/vagy időpontjára, törekedjen az elvárások minél pontosabb leírására):

További releváns információk, amelyeket fontosnak tart a potenciális önkéntesek tájékoztatása kapcsán (pl. önkéntesek számára biztosított lehetőségek, előnyök; az önkéntessel szemben támasztott speciális elvárások):

- Szervezet neve:
- Szervezet honlapja:
- Szervezet facebook-oldala:
- Kapcsolattartó neve:
- Kapcsolattartó e-mail címe:
- Az önkéntes tevékenység megvalósításának helyszíne (amennyiben releváns):
- Várt önkéntesek száma:
- A szervezet főbb tevékenységeinek bemutatása (8-10 mondat):
- A kurzus keretében végezhető önkéntes tevékenységek bemutatása (lehetőség szerint térjen ki a tevékenység megnevezésére, rendszerességére és/vagy időpontjára; törekedjen az elvárások minél pontosabb leírására):
- További releváns információk, amelyeket fontosnak tart a potenciális önkéntesek tájékoztatása kapcsán (pl. önkéntesek számára biztosított lehetőségek, előnyök; az önkéntessel szemben támasztott speciális elvárások):
- Egy önkéntes kb. 20 óra munka végzésére kérhető, elsősorban március és április folyamán.

A bemutató óra

1. Moderált szervezeti bemutatkozás

- Meséljen nagyon röviden arról, hogy mivel foglalkozik a szervezet/csoport!
- Milyen önkéntes munkára lehet jelentkezni, milyen tevékenységet űzhetnek a hallgatók nálatok? Hogyan kell elképzelni a konkrét munkát, amit majd a hallgatók végezhetnek?
- Milyen típusú emberek jelentkezését várjátok? Milyen értékek fontosak a számotokra?

2. Szabad beszélgetés csoportokban

3. Szervezetek választása (a hallgatók választanak)

A kurzus menete

Szereplők:

- Civil szervezetek, melyeket a hallgatók érdekesnek és hasznosnak találnak
 - Elkötelezett hallgatók, akik másfajta struktúrában is képesek gondolkozni
 - Mentorok, akik egy-egy szervezetet és hallgatóit kapcsolnak össze és segítenek a folyamatban
-
- 8 oktató-mentor, 38 hallgató, 7 civil csoport, szervezet
 - Reflexiók beszélgetések
 - Kimenet?

Akciókutatók a Fenntarthatóságért Egyesület (AKUT)

Community-based Research for Sustainability Association (CRS)

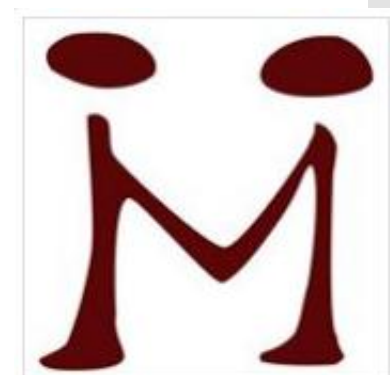
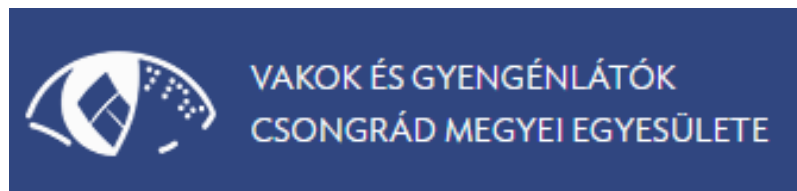
Szeged, Hungary

Magyar Máltai
Szeretetszolgálat

Együttműködő
szervezetek

- AKUT Egyesület
- Elszalasztott Ezerév KHE
- Szegedi LMBT Közösségért Csoport
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat
- Vakok és Gyengénlátók Csongrád megyei Szervezete
- Motiváció Egyesület
- CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület
- Ételt adok – ételt kapok Egyesüle (Szeretetláda)

Kihívások

- **Feladat meghatározások pontosítása** (stressz-szint csökkenése)
- A folyamat **rugalmasságának, változtatási lehetőségének** fenntartása (*azaz intézményesítésnél ne ágyazzunk be kiforratlan struktúrát*)
- A „**határátlépések**” **mélységének** kérdése (inkább csak átpillantás?)
- Az egyes területek **elméleti háttérének** alaposabb biztosítása
- A **tanulás és szolgálat egyensúlyának** fenntartása
- A **reflexióhoz** szükséges idő kérdése
- Az „**akadémiai otthon**” kifejlesztése (*mennyiben képes transzformálni a kurzus, amennyiben az otthona egy olyan struktúra, amelyet transzformálni kíván*)
- **Intézményi beágyazódás** kérdése

Köszönöm a figyelmet!
judit.juhasz@eco.u-szeged.hu

- Astin, A. W. – Vogelgesang, L. J. – Ikeda, E. K. – Yee, J. A. (2000): How service learning affects students. Higher Education. Paper 144.
<http://digitalcommons.unomaha.edu/slcehighered/144>
- Ballard, S. M. – Elmore, B. (2009): A Labor of Love: Constructing a Service-Learning Syllabus. *The Journal of Effective Teaching*, 9, 3, 70-76. o.
- Butin, D. W. (2006): Special Issue: Introduction future directions for service learning in higher education. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 18(1), 1-4. Available at: http://scholarworks.merrimack.edu/soe_facpub/16
- Butin, D. W. (2006): The limits of service-learning in higher education. The review of higher education, 29, 4, 473-498. o.
- Butin, D. W. (2003): Of What Use Is It? Multiple Conceptualizations of Service Learning Within Education. *Teachers College Record*, 105, 9, 1674-1692. o.
- Bringle, R. G. – Hatcher, J. A. (1996): Implementing Service Learning in Higher Education. *The Journal of Higher Education*, 67, 2, 221-239. o.
- Cantor, J. A. (1997): Experiential Learning in Higher Education: Linking Classroom and Community. ERIC Digest.
- Furco, A. (1996): Service-learning: A balanced approach to experiential education. Expanding boundaries: Serving and Learning, Cooperative Education Association (CEA). Vancouver
- Johnson, D. B. (2000): Faculty Guide to Service-Learning. Community Service Center Mary Graydon Center, American University, Washington DC.
- Kezar, A. – Rhoads, R. A. (2001): The Dynamic Tensions of Service 'Learning in Higher Education. *Higher Education*, 148-471. o.